

Aladár végül a nevezetesebb hatósági, egyleti s magán könyvtárakról is megemlékezik. E—r.

Szana Tamás. *A sajtó felszabadulása. Az ötvenedik évforduló alkalmából kiadta a budapesti könyv- és nyomdafőnökök egyesülete. Budapest. Athenacum. 1898. 8-r. 56 l.*

Eleven tollal megírt és stilszerűen kiállított alkalmi kiadvány, melylyel a sajtószabadság felszázados emlékűnépén a hazai nyomdászok legtekintélyesebb egyesülete ajándékozta meg a közönséget. Szerző megismertet azokkal a nehézségekkel, a melyekkel a múlt század végén s századunk első felében időszaki vállalatoknak megindítása össze volt kötve. Egy kis népszerű irodalom és kulturtörténeti elbeszélés az egész. A *Patzkó Ferencz Agoston: Magyar Hirmondó-ján* (1780) kezdő s megérinti 1848 márczius 15-ikéig minden oly mozzanatát a magyarországi hirlapirodalom történetnek, mely a cenzura szempontjából följegyzésre méltó. Világos képét nyújtja a sajtószabadság ügyében végbement országgyűlési tárgyalásoknak s végül 1848 márczius 15-ikét írja le. Említetjük már a füzet szép kiállítását. *Vaszary János* mély érzésű czimképet rajzolt hozzá s kitűnően sikerült facsimilék: Reseta cenzor egy »Admittitur«-ja, a Talpra magyar első fogalmazása, de különösen a szabaddá lett sajtóról hirt hozó 1848 márczius 18-iki *Pesti Hírlapé* (a Magyar Nemzeti Múzeum példánya után) élénkítik. Egy szóval a Szana Tamás distingvált műzslése egy 56 oldalas alkalmi füzetet is bibliografiai érdekességgé tud varázsolni. (e.)

Albert Maire. *Manuel pratique du Bibliothécaire. Paris Alphonse Picard et fils, éditeurs. 1896. 8-r. XII + 591 l.*

Franciaország virágzó könyvtári életébe vezeti az olvasót ez a kitünő kézikönyv, melyet végigolvasva szinte csodálkozik az ember, hogy miért üdvözlük a francia bibliografiai folyóiratok olyan nagy örömmel a *Graeser* »Bibliothekslehre«-jének nem rég megjelent francia fordítását. Szó sincs róla: Petzholdt jeles tanítványa nagyon ügyesen állította össze a könyvtártudományra vonatkozó kérdéseket s mindenről tájékoztat, a mi a könyvtári életben előfordul, azonban Maire könyve révén is gyakorlati érzékű és kiválóan képzett könyvtárnokkal ismerkedünk meg. S van könyvnek két része, a melyek a francia könyvtári viszonyokat tanulmányozóra nézve igazán megbecsülhetetlenek: az alfabetikus bibliografiai lexikon és a franciaországi könyvtárakra vonatkozó törvények és rendeletek gyűjteménye.

A történelmi bevezetésben röviden megemlékezik az antik könyvtári állapotokról s a modern államokra nézve megjelölve egy pár szakmunkát, a franciaországi fejlődéssel foglalkozik részletesebben, különösen *Franklin* nagyszabásu könyvtártörténeti munkái alapján. A középkori könyvtárakról szólva, főlemlíti az avignoni pápák